

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประกอบอาชีพของมหาบัณฑิต สาขาโสตทัศนศึกษา ที่สำเร็จการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2507-2520
2. เพื่อสำรวจการทำงานของมหาบัณฑิต สาขาโสตทัศนศึกษา ว่าได้นำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษา ไปใช้ในการปฏิบัติงานเพียงไร และมีอุปสรรคอย่างไรบ้างในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ส่งแบบสอบถามไปยังมหาบัณฑิต สาขาโสตทัศนศึกษารุ่นต่างๆ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2507-2520 จำนวนทั้งสิ้น 201 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 153 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.12 คัดเลือกออกมาเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ใช้วิเคราะห์ได้เป็นจำนวน 140 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 69.65 แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นของมหาบัณฑิต ต่อภาควิชาโสตทัศนศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้ออกมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

มหาดัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นชายมากกว่าหญิง และส่วนมากมีอายุระหว่าง 25-35 ปี ประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด และมีลักษณะงานสอนเป็นส่วนใหญ่ มหาดัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเคยทำงานมาก่อน เข้าศึกษาปริญญาโท และระหว่างกำลังศึกษา ก็ทำงานไปด้วย บางคนประสบปัญหาเวลาทำงานกับเวลาเรียนตรงกัน แต่บางคนก็ไม่มีปัญหาเรื่องเวลาเรียนกับเวลาทำงาน มหาดัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เมื่อสำเร็จปริญญาโทแล้ว ไม่ได้ศึกษาต่อ สำหรับการปรับเงินเดือนหลังจากสำเร็จการศึกษา มหาดัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามบางท่าน ได้รับการปรับเงินเดือนเลื่อนขั้นจากที่ทำงาน บางท่านไม่ได้รับการปรับเงินเดือนหรือเลื่อนตำแหน่ง และมหาดัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ได้รับเงินเดือนอยู่ในอัตราระหว่าง 3,000-6,000 บาท และส่วนมากไม่ได้ทำงานพิเศษ

2. การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

มหาดัณฑิตนำความรู้ จากการเรียนวิชาต่างๆ ในระดับปริญญาโท ไปใช้ในการปฏิบัติงานปานกลาง

3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

มหาดัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 24.29 ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงาน สำหรับมหาดัณฑิตที่ประสบปัญหา มีดังนี้.-

3.1 ปัญหาการบริหารงาน มหาดัณฑิตประสบกับการบริหารที่ล่าช้า ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหาร ไม่เห็นความสำคัญของงานโสตทัศนศึกษา ไม่สนับสนุนงานด้านนี้ และไม่มี ความเข้าใจงานโสตทัศนศึกษา รวมทั้งผู้ร่วมงานที่ขาดความรู้และทักษะในงานด้านนี้ จึงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้งานด้านนี้ไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร

3.2 ปัญหาขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ อันเนื่องมาจากขาดงบประมาณ ขาดการบำรุงรักษาที่ดี อุปกรณ์ที่มีอยู่จึงไร้สมรรถภาพ ขาดบุคลากรที่ชำนาญงานโสตทัศนศึกษา เครื่องมือที่มีอยู่ล้าสมัย

3.3 ปัญหาด้านความรู้ และการฝึกฝนใช้อุปกรณ์ต่างๆ ไม่เพียงพอ จึงเป็นอุปสรรคในการทำงาน ต้องหาความรู้และฝึกฝนการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เพิ่มเติม โดยเฉพาะความรู้ใน

การซ่อม เครื่องมืออุปกรณ์ที่ชำรุดเพียงเล็กน้อย ก็ยังไม่สามารถซ่อมแซมได้

3.4 มหาวิทยาลัยบางคน ทำงานไม่ตรงสาขาวิชาที่เรียนมา จึงไม่ได้นำความรู้ที่เรียนไปใช้ในการทำงาน มหาวิทยาลัยบางคนไม่ประสบปัญหา หรืออุปสรรคในการทำงานเลย เพราะหน่วยงานเห็นคุณค่าของงาน ใส่ดทัศนศึกษา มีอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ไว้พร้อม

4. ข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัยผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้.-

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัย ในขอบเขตความเชื่อมั่นในวิชาการที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจจากการเรียนประเภทวิชาต่างๆในระดับปริญญาโท และความคิดเห็นต่อการสอน การประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนวิชาประเภทต่างๆ มหาวิทยาลัยมีความเห็นในระดับปานกลางค่อนข้างมากหรือดี และทุกวิชาที่จัดให้เรียน จำเป็นทุกวิชา ควรให้เรียนเพิ่มมากขึ้น และกลุ่มวิชาสื่อสารมวลชนมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยต่อภาควิชาสัตตศศึกษา

เกี่ยวกับหลักสูตร มหาวิทยาลัยมีความเห็นว่า ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย มีวิชาการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น บรรจุไว้ในหลักสูตร เพื่อทันกับเหตุการณ์ และสอดคล้องกับความต้องการของงานปัจจุบัน เพิ่มเนื้อหาวิชาเลือก และเปิดสอนจริงมากขึ้น เน้นเนื้อหาทางวิชาชีพ และเทคนิคต่างๆ การใช้สื่อประสมให้มากกว่าเดิม บรรจุความรู้และฝึกปฏิบัติ การซ่อม เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ควรทราบ ไว้ในหลักสูตรด้วย เพิ่มเนื้อหาวิชาทางการพิมพ์ให้มากขึ้น หลักสูตรควรเน้นให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญ ชำนาญเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งอย่างจริงจัง โดยแบ่งเป็นกลุ่มวิชาเฉพาะย่อยลงไปอีก เพื่อให้ผู้เรียนรู้จริง และลึกซึ่งชำนาญมากกว่ารู้เนื้อหาวิชาที่กว้างมากแต่รู้ผิวเผิน

เกี่ยวกับวิธีการสอนและการวัดผล มหาวิทยาลัยมีความเห็นว่า ควรปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างจริงจังมากขึ้น ปรับปรุงวิธีการสอนของอาจารย์ให้ทันสมัย นำเอาวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ในการสอน เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน ในการนำไปใช้ปฏิบัติงาน ปรับปรุงให้มีตำราเรียน และตำราที่ผู้เรียนจะไปศึกษาค้นคว้าได้มากขึ้น บางวิชาควรจัดโครงการสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น เช่นวิชาทางด้านสื่อสารมวลชน จัดโครงการสัมพันธ์กับสื่อมวลชน จัดภาคปฏิบัติให้ผู้เรียน ได้ฝึกออกไปแรมกับหน่วยงานอื่นๆ อย่างจริงจัง สำหรับการวัดผล มหาวิทยาลัย

มีความเห็นว่าควรเน้นการวัดผล จากผลงานภาคปฏิบัติ มากกว่าการทดสอบทางทฤษฎี และควรวัดผลเป็นระยะๆ ข้อสอบควรเป็นปรนัยมากกว่า

เกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์และการบริการ มหาวิทยาลัยมีความเห็นว่าควรปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ของภาควิชา ให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันสมัยมากขึ้น มีจำนวนเพียงพอ กับความจำเป็นที่ผู้เรียนต้องใช้ฝึก ควรจัดศูนย์อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ โดยเฉพาะ ไม่ต้องเคลื่อนย้ายบ่อยครั้ง พร้อมทั้งมีชุดซ่อมบำรุงเครื่องมือต่างๆ อย่างครบครัน หากภาควิชาไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ ได้อย่างเพียงพอ ควรขอความร่วมมือจากองค์กรหรือหน่วยงานที่สามารถจะให้ผู้เรียนได้เข้าฝึกปฏิบัติด้วยระยะเวลาที่พอสมควร สำหรับการบริการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ของภาควิชา ควรปรับปรุง ให้บริการได้มากขึ้น จัดบุคคลากรที่มีความชำนาญ เพื่อให้บริการและช่วยฝึกผู้เรียน ในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกวิธี

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของมหาวิทยาลัยผู้ตอบแบบสอบถาม

5.1 ควรปรับปรุงภาควิชาโสตทัศนศึกษา ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโสตทัศนศึกษา กับสถาบัน หรือองค์กร หน่วยงานอื่นๆ ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาภาควิชาให้ทันสมัย ทันต่อวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ก้าวหน้าไปเรื่อยๆ ภาควิชาควรจัดฝึกอบรมวิชาการความรู้ใหม่ๆ แก่นิสิตเก่าและบุคคลทั่วไป จัดประกวดผลงานทางโสตทัศนศึกษาของนิสิต เพื่อเผยแพร่แก่สังคม จัดสัมมนา นิสิตเก่า เพื่อและ เปลี่ยนความรู้ ความคิด เห็น ตั้งชมรมหรือสมาคมทางโสตทัศนศึกษา เพื่อเป็นศูนย์ทางวิชาการโสตทัศนศึกษา และยังเป็น การชักจูงนิสิตเก่า ให้เข้ามาสัมพันธ์กับสถาบันมากขึ้น

5.2 มหาวิทยาลัยเสนอให้ภาควิชาจัดหลักสูตร Post Graduate ในรูปสัมมนา อบรม หรือการจัดประชุมแบบซิมโพเซียม (Symposium) จัดเป็นประจำทุกๆ ปี โดยขอความร่วมมือจากสถาบัน หรือองค์กรที่นิสิตเก่าทำงาน ให้จัดส่งนิสิตมาร่วมรับการอบรม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ และวิชาการต่างๆที่ทันสมัย และภาควิชาควรมีการติดตามผลนิสิตที่จบไป อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

การติดตามผลมหาวิทยาลัยโสตทัศนศึกษาในครั้งนี้ ได้ทำการสำรวจจากมหาวิทยาลัยโสตทัศนศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2507-2520 เป็นจำนวน 14 รุ่น เป็นมหาวิทยาลัย

201 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ในการวิจัยจำนวน 140 ฉบับ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 69.65 ดังนั้นค่าตอบแทนที่ได้ จึงเป็นค่าตอบแทนจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหนึ่งเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ไรท์ตี กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นกลุ่มใหญ่ ย่อมแสดงว่าแนวโน้ม คือมหัพัตตส่วนใหญ่ ควรจะมีสภาพ และความคิดเห็นตามที่ปรากฏในข้อมูลนั้นๆ

สำหรับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน มีประสิทธิภาพของเนื้อหาสูงพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากได้ผ่านการตรวจสอบ และให้คำแนะนำจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ อีกทั้งได้ทำการทดลองกับกลุ่มทดลอง ได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิอีกด้วย จึงช่วยให้แบบสอบถามมีความรัดกุม แม่นยำยิ่งขึ้น และการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะของการวิจัย ผลของการวิจัยนี้ จึงสามารถตอบปัญหาที่ต้องการทราบได้

จากผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ทราบว่า

1. ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากแบบสอบถามของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลจากสภาพ และความคิดเห็นของมหัพัตตผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยความเป็นจริงแล้วจำนวนมหัพัตตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2507-2520 มีจำนวนเพศชาย และเพศหญิงใกล้เคียงกัน

2. มหัพัตตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก ประกอบอาชีพรับราชการ มีลักษณะงานสอนเป็นส่วนใหญ่ ตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งผลิตอาจารย์ทางโสตทัศนศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา นอกจากนี้มหัพัตตบางส่วน ยังมีลักษณะงานจัดอบรมและบริการ และมีมหัพัตตบางส่วนที่มีลักษณะงานบริหาร ซึ่งก็เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อผลิตนักบริหารและนักวิชาการทางโสตทัศนศึกษา

3. มหัพัตตได้นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานพอประมาณ ทั้งนี้ น่าสังเกตว่าอาจเนื่องมาจากมหัพัตตส่วนใหญ่ปฏิบัติงานสอน ซึ่งหน่วยงานที่สังกัดอยู่ มีการปฏิบัติงานที่ไม่คล่องตัว ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ จึงทำให้มหัพัตตไม่สามารถนำความรู้ที่ร่ำเรียนมา ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่

4. มหาวิทยาลัยติดประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งจำแนกเป็น

4.1 ปัญหาการบริหารงานของที่ทำงาน ซึ่งมีระบบงาน ไม่คล่องตัว ผู้บริหารและผู้ร่วมงาน ขาดความรู้ความเข้าใจงานโสตทัศนศึกษา ตรงกับคำบรรยายของศาสตราจารย์สำเภา วรวงูร¹ ในวิชาการบริหารงานสื่อการสอน เรื่องปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร ไม่เข้าใจงานโสตทัศนศึกษา ไม่ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของโสตทัศนศึกษา จึงเป็นสาเหตุให้ไม่สนใจ และไม่สนับสนุนงานโสตทัศนศึกษา

4.2 ปัญหาการขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ ซึ่งสืบเนื่องมาจากปัญหาที่หน่วยงานรัฐบาลหลายๆ แห่ง ประสบเช่นเดียวกัน คืองบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของนางสาวยุวณช บวรสุขประชา² และผลการวิจัยของนางพรทิพย์ อีวรารงกูร³ ในหัวข้อปัญหาด้านโสตทัศนอุปกรณ์ ขาดงบประมาณที่จะนำมาจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ อย่างเพียงพอได้

4.3 ปัญหาขาดการฝึกฝนใช้อุปกรณ์ หรือฝึกมาไม่เพียงพอ ไม่มีความรู้ที่จะแก้ไข หรือซ่อม เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ชำรุดเพียงเล็กน้อย หากได้ฝึกการใช้อุปกรณ์อย่างชำนาญ และรู้จักการซ่อมแซมการชำรุดเล็กน้อยได้บ้างจากการเรียนที่ภาควิชา ก็จะช่วยให้การปฏิบัติงานสะดวกยิ่งขึ้น

5. ข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชา มหาวิทยาลัยมีความเห็นว่า จัดได้เหมาะสมปานกลาง สำหรับความคิดเห็นทั่วไปของมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่เน้นให้มีการฝึกปฏิบัติใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น และมีอุปกรณ์ให้ฝึกมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งแน่นอนว่าย่อมต้องใช้งบประมาณมาก และเป็นเรื่องยากที่ภาควิชาจะจัดสรรได้

¹ ศาสตราจารย์สำเภา วรวงูร คำบรรยายวิชาบริหารงานสื่อการสอน, 2522

² ยุวณช บวรสุขประชา, "ปัญหาการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลางของไทย," (วิทยานิพนธ์ปริฤตถามหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 64.

³ พรทิพย์ อีวรารงกูร, "สถานภาพทางโสตทัศนอุปกรณ์ของสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริฤตถามหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 85.

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอ เสนอแนะความคิด เห็นดังต่อไปนี้ .-

1. ภาควิชาควร เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทนอกเวลาราชการ คือใน เวลาเย็นหลังเลิกงาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจ และมีความสามารถที่จะ เรียนในระดับปริญญาโท ได้มีโอกาส เข้ามาศึกษาได้อย่างสะดวก ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมหาบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 46.27 ตอบว่าประสบปัญหาเวลาเรียนตรงกับ เวลาทำงาน
2. ภาควิชาควร เผยแพร่ความรู้วิชาการ โสดทัศนศึกษา เช่น จัด เผยแพร่ เอกสารวารสาร แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทาง โสดทัศนศึกษา เพื่อให้ ความรู้ความ เข้าใจแก่ผู้บริหาร และผู้ที่ทำงานในหน่วยงานนั้นๆ ได้ตระหนักถึง ความสำคัญ และประโยชน์ของวิชาการแขนงนี้ เพื่อจะได้ปรับปรุง และสนับสนุนงาน โสดทัศนศึกษาในหน่วยงาน ของคน
3. ภาควิชาควร เป็นศูนย์กลางทางวิชาการ โสดทัศนศึกษา ให้แก่บัณฑิตและมหาบัณฑิตที่สำเร็จไปในการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา แก้ไขข้อปัญหาที่ภาควิชาจะช่วยเหลือได้ ภาควิชาควรมีการติดต่อสัมพันธ์กับนิสิตเก่าอยู่เสมอ โดยการ จัดอบรม เผยแพร่กิจกรรมทาง โสดทัศนศึกษา และเทคโนโลยีใหม่ๆ แก่ นิสิตเก่า ในระหว่างปีติเรียนภาคปลายของทุกปี เพื่อความสะดวกแก่ผู้ที่ จะเข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ซึ่งประกอบอาชีพครู
4. เกี่ยวกับปัญหาการขาดอุปกรณ์ อันสืบเนื่องมาจากงบประมาณไม่เพียงพอ ทั้งของภาควิชา และของหน่วยงานต่างๆ ที่มหาบัณฑิตปฏิบัติงานอยู่ ควรมีการร่วมมือกันของภาควิชาและหน่วยงานเหล่านี้ ขอความร่วมมือจากภาครัฐบาลหรือองค์การต่างประเทศ หน่วยงานต่างๆ ช่วยสนับสนุนจัดตั้งศูนย์กลาง โสดทัศนศึกษา ให้เป็นสถานที่ที่พร้อมด้วยอุปกรณ์ที่สำคัญทาง โสดทัศนศึกษาทุกชนิด เพื่อบริการแก่นักวิชาการ โสดทัศนศึกษา นิสิตนักศึกษา และผู้ที่ปฏิบัติงานทาง โสดทัศนศึกษา ได้ฝึกปฏิบัติ ภายใต้การควบคุมและการให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม ซึ่งหากทำได้จะช่วยให้งาน โสดทัศนศึกษาได้แพร่หลาย เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาทางการศึกษา เป็นอย่างมาก